

jeg tror, at det bør tilføies, at Conseilspræsidenten, da han udtalte sig og angav, hvorfor han ikke vilde paany forelægge den ordinære Finantslov, anførte to Grunde. Den første Grund var den, at han ansaa det for haabløst at gjøre et Forsøg. I den Formening mødes jeg med den meget ærede Conseilspræsident; jeg har den samme Opfattelse. Men jeg skal villig indrømme den ærede Ordfører, at selv om dette forhold sig rigtigt, kunde det dog have været rigtigt fra Regjeringens Side at foretage et nyt Forsøg. Jeg skal indrømme, at i en saa vigtig Sag som denne, ved Spørgsmaal om parlamentariske Muligheder, vilde det maasse i og for sig være rigtigt, om Regjeringen ikke blot byggede paa sit eget Skøn om disse Muligheder, men gjorde en Prøve ved at forelægge Sagen paany og altsaa derigjennem lade Thingene selv klargjøre deres Standpunkt. Jeg vil tilføie, at dersom Regjeringen alene havde set paa sin egen Stilling, og hvad der baadede den bedst, havde det utvivlsomt været det Rigtigste og Klogeste at gjøre et nyt Forsøg, thi derved vilde Regjeringen have staaet mere angerløs, og derved vilde Ministeriet have afvæbnet de Bestyldninger, som nu ere blevne fremsatte mod det, for ikke at have prøvet det Yderste for at bringe en ordinær Finantslov tilveie. Men den høitærede Conseilspræsident anførte endnu en anden Grund, og jeg for mit Bedkommende høier mig ialtfald for den, og det var den, at han frygtede for, at en Gjenoptagelse af Forhandlingerne om Finantsloven for Finantsaaret 1881—82 i dette Dieblis vilde præjudicere de Forhandlinger, som nu førtes om Finantsloven for det følgende Finantsaar, og at Resultatet meget let kunde blive dette, at istedetfor at naae til en ordinær Finantslov for Finantsaaret 1881—82 vilde man kun opnaa, at Striden blussede op paany, og at en mindelig Afgjørelse af Finantsloven for det følgende Aar blev saa meget vanskeligere; thi det maa jo erindres, at faktisk forelaa de samme Stridsspørgsmaal paa det følgende Aars Finantslov. Nu kunde man sige, som det er blevet sagt: Men nogle af disse Stridsspørgsmaal vare faktisk bortfaldne, og altsaa kunde Regjeringen have forelagt et nyt Udkast til en Finantslov, hvor disse Stridsspørgsmaal vare fjernede. Ja, dette gjælder for de militære Bevillingers Bedkommende; paa det Tidspunkt af Finantsaaret maatte det være klart, at man ikke vilde faae nogen Anvendelse for de omhandlede Bevillinger, og der kunde derfor næppe være Noget tilhinder for, at der fremkom et Finantslovsforslag, hvor disse vare udeladte i Erkjendelsen af, at det nu maatte være Op-

gaven at se at faae disse Bevillinger for det følgende Aar. Men anderledes var Forholdet med Hensyn til de andre Stridsspørgsmaal, nemlig dels Dæfningen af Universitetets Understud og dels Dyrtidstillæget. Jeg indser egentlig ikke, hvorledes Regjeringen skulde kunne paa dette Tidspunkt have forelagt et Finantslovsforslag for 1881—82, hvor Dyrtidstillæget ikke var optaget, uden at det derved med det Samme var slaaet ihjel for det følgende Aar. Jeg tror, det dog er temmelig uimodsigeligt, at det Forslag, der opnaaedes i Mai 1882 for Dyrtidstillægets Bedkommende, og hvorved et ikke ringe Antal Embeds- og Bestillingsmænd fik det Dyrtidstillæg, Regjeringen og Landstinget havde kæmpet for, vilde være blevet umuligt, naar der først var udkommet en Finantslov for det foregaaende Finantsaar, paa hvilken der slet intet Dyrtidstillæg fandtes. Man kan have forskjellige Meninger derom; man kan opfatte disse Forhold paa forskjellig Maade, man kan finde Chancerne til begge Sider anderledes end jeg, men jeg tror, at man ialtfald maa erkjende, at naar Regjeringen stillede sig, som den gjorde, var det netop, fordi den vilde opfylde det, som det efter dens Formening i det Dieblis var dens mest fremtrædende konstitutionelle Pligt at arbejde paa, nemlig at muliggjøre en Finantslov for det kommende Aar, og vilde undgaa Alt, hvad der efter dens Formening kunde virke præjudicerende herpaa. Dersom Regjeringen har taget feil i denne Opfattelse, tror jeg dog ialtfald, man maa sige, at dens Færd har været saa vidt bespøjet, at der ingen Grund er til nu bagefter at udtale en Misbilligelse fra Rigsdagens Side og udtale, at det var en aabenbar Tilfidsættelse af dens konstitutionelle Pligt. Det er min Overbevisning, at Regjeringen netop gjorde, hvad der efter dens Opfattelse var dens konstitutionelle Pligt i det Dieblis, og at Opfattelsen heraf kan stille sig forskjellig, tror jeg ikke bespøjer til at sælde en saa afgjort Dom, som Tilfældet her er. Jeg skal endnu kun tilføie med Hensyn til Spørgsmaalet om paa det omhandlede Tidspunkt at naae en Finantslov for 1881—82 det, at det i Virkeligheden kun vilde være blevet en Dechargelov. Jeg undervurderer aldeles ikke Betydningen deraf, jeg undervurderer aldeles ikke Betydningen af, at vi overhovedet havde faaet en Finantslov paa et hvilket som helst Tidspunkt; jeg vilde have fundet det i og for sig ønskeligt og bedre, end at der ingen Finantslov kom, men jeg tror, at den Omstændighed, at Finantsloven paa dette Tidspunkt nærmest vilde have faaet Karakteren af en Decharge